Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Alberti Magni Summae thelogiae pars secunda - Cod. Aug. pap. 3

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Tractatus VIII

urn:nbn:de:bsz:31-57236

Visual Library

aliqn̄ q̄patefaciēdo meat[us] v̄itatis ad itellcꝫ
nec lūme ēēne v̄itatis libe ad itellc̄m veīre
possit sic d[icit] glo sr̄ i[ll]o q̄os ad ducta sa in itel
lc̄m d[icit] eīm Costabenluce i lib[r]o de dīa sp̄t aīe
q̄ ad cellulā que d[icitu]r logistica sīu r̄onalis in
qua opat[ur] vis itellc̄tiua i sp̄u aīali meius
sūt duo vi[am]s ab antiori a sensu gn̄i et y/
magiatiua virtute desens fors ad cella
logisticā alt̄ aposti ori formas a memorī
v̄tute et recordatiua s[iue] reminiscīa ad eandē
cellā foris desens. et iste due vie aliqn̄ d[icu]nt[ur]
obstruūt[ur]. obstruūt[ur] em̄ aliqn̄ ingredie[n]te et
spissitudie sp̄t aīalis et obnubilacōe alīu
quadā caumicta q̄ ibi ē obstruēte meatū et
hoc signū d[icit] ēē q̄ cū hō ē i magna cogita
tōe et subtili agonisat flectēdo caput ante
retro et ad dextrū et ad sinistrū p[ro] q̄ natura
itendit remoue obstaculū ut for[m]e itelligibiles
lucide et libē possint influere ad itellc̄m et cū
sic i p[ro]phetis deū ē angli tā boni quā mali
opent[ur] i fantasmatib[us] et dormiendo et vigi/
lando. ordinādo disponēdo illūiando. obnubi/
lando sic opacō bonoꝝ angeloꝝ cōfert ad
illūiatōm itellc̄tus ¶ aliqn̄ ecīā spēs itelligi
biles sic d[icit] aug[ustinus] i xij sr̄ ge. ad lit. vnitōne
mirabili et mixtione sui ad aīam ipi itel
lcū p[er] lūme diuū i gn̄ido et de hoc quidam
satis queiens dederūt ex[emplu]m ... cū dūo spe
culo opponūt[ur] sibi inuicē directa oppōtōne
spēs q̄ sūt i vno resultāt i alio sic angelo
iuēto itellc̄ū hōis spēs quas hīt i lūie dīno
cui q̄iuct[us] ē resultāt i itellc̄ū hōis actu lūis
dīui an[te] v̄tute spēs ille sūt apud hōiem quas
cū limpide i[n]tuet[ur] itellc̄tus flāmat[ur] et i cādes
cit calore caritatis affc̄tus et q̄ hoc p[atet] q̄ solō
ad totū omē eīm modi i[n]ducti boni sūt et ly
solus deus det itellc̄m qui ē domū spēs facta
tū ad receptōm eius i aīa mltipl[ic]at v̄tut[e] mi
n[ister]io angloꝝ ut dcm̄ ē **Tractat[us] 8 de tepta**
Sequitur de hoc q̄ **tōe demonu̅.**
d[icitu]r n[on] l[e]c sinaꝫ d[icitu]r vij. ca[pitulo] vlt[imo]. alijs
q̄ā a sīs iuste et pudice viuētib[us] vin
cu[n]t[ur]. q̄trās alios temptādi vt adimi tōne
em̄ hui[us] q[uer]e de temptatōe demonū et q̄rit[ur]
ta ¶ q̄ sit teptacō ¶ secūdo q̄s sit teptator
¶ Tercio qui sint modi temptādi et quot. ¶ Cs
aūt sit ingressus temptatōis a serpente in
sensualitatē et a sensualitate i infiorē p[ar]te
rōis et ab i[n]fiori p[ar]te rōis i supiore i[n]ra
tū de tāu ade disputabit[ur] erit i q[uaes]t[io]ne dū
Ad Quid sit teptacō scd̄m [...]
p[ri]mū p[ro]cedi[tur] sic sup[er] gen. xxij. teptauit

deus abrahā d[icit] glo sic teptare p[ro] eo q̄ ē
p[ro]bare dicim[us] vn̄ sc̄ptū ē deut. xiij. temp
tat vos deus ut sciat si diligatis eū an
nō vires eīm dilcōis sue hō ignorat n[isi] ex
p[er]imēto cognoscat Ex hoc accipit[ur] q̄ tēpta
cio ē p[ro]bacō aliq[uo]m[odo] ad acceptōm expime
ti Sꝫ q̄tra hoc v[idet]ur ēē q̄ d[icitu]r jo. ij. q̄ nō ēat
n[ecess]e opus q̄ quis testimoniū p[er]hiberet de
hōie ipe eīm nouit q̄d eet i hōie. cū g[o] deus
cognoscat oīa q̄ sūt i nobis nō o[portet] q̄ vtat[ur]
p[ro]bacōe ad acceptōm expimēti. q̄stat aūt
q̄ temptat deus teptauit eīm abraham
g[o] v[idet]ur q̄ teptacō nō sit p[ro]bacō ad accepcō
nē expimēti ¶ Si forte dicat[ur] q̄ itelligit[ur]
de temptacōe que ē a dyā[bo]lo nō adeo. q̄tra
illa q̄ sūt i nobis aut sūt n[atur]alia aut volu
taria Si sūt n[atur]alia illa cog[no]sc[er]et demō per
s[ci]ētias q̄creatos sibi et n[atur]alit[er] sic cog[no]scat
cetā sensibilia ad illa g[o] nō oportet eū vti
p[ro]bacōe expimēti Si sūt volūtaria aut
maifestāt[ur] signo corpali aut nō Si non
maifestāt[ur] signo corpali nllo mō cog[no]sc[er]et
ea sic i aīalitis p[ro]batū ē et sic i vacuu
vtet[ur] p[ro]bacōe expimēti ad illa cog[no]scēda
Si aūt maifestant[ur] signo corpali tūc cog[no]
scit ea sic et alia sic i aīalitis p[ro]batū est
et sic itū nō indiget p[ro]bacōe expimenti
¶ Ad h[oc] i[n] p[ro]phia ut d[icit] ar[istoteles] i top[icis] nō acci
pit expimētū scīe s[ed] ignorācie. v[idet]ur g[o] q̄
teptacō nō sit p[ro]bacō ad acceptōm ex
p[er]imēti ut sciat et sic v[idet]ur q̄ diffinicio q̄
ponit[ur] i glo i[n]utilis sit ¶ Solucō ad h[oc]
p[er] distinctōm soluēdū ē. d[icitu]r eīm teptacio
sex modis et omib[us] illis modis ē i gn̄e
p[ro]bacōis et ad vnū finē i gn̄i qui ē ac
cepcō expimēti et hoc attendēs glosa
p[re]inducta d[icit] q̄ teptare p[ro] eo q̄ ē p[ro]bare
dicim[us] et q̄ hō vires sue dilcōis ig[no]rat
n[isi] expimēto cognoscat Primo q̄de d[icitu]r tep
tacō i gn̄i p[ro]bacō ad acceptōm expimēti
scīe vel ignorācie et sic d[icit] ar[istoteles] q̄ teptator
imitator ē dyaletici et p[ro]bat teptando
cicta quia quib[us] scitis nō de v[er]itate scit[ur]
ars. s[ed] quib[us] ignoratis de v[er]itate igno
rat[ur] et ille ē teptator qui nō accipit ex
p[er]imētū n[isi] ignorācie et ē teptator qui
teptat circa p[ro]p[ri]a p[ri]n[cipi]a singloꝝ ex quibus
de v[er]itate seq[ui]t[ur] q̄clusio et scīa q̄ ē effc̄tus
et s[ci]ētus q̄clusiōis et hec teptacō accip[it]
expimētū scīe et ignorācie p[ro]p[ter] eīm sūt
quib[us] scitis de v[er]itate scitur ars et

quibz ignoracīs de necitate ignorat ¶ Sc°
mō dr̄ tēptacō pbacō ad expimētū elcōis
et iclinacōis voluntatis ad id qd itendit tep
tator et sic dr̄ tēptare hō hoīem qn̄ nitit̄
iclinare eū ad suā voluntatē. et angel9 bon9
hoīem eodē mō et angls malus hoīez. et sic
dr̄ mgr̄ hugo de tēptacōe dya9 qd tēptacō ē
ipuls9 ad illicitū tēptacō aut angeli boni
ul hōis boni psuasiua ē iclinacō voluntatis
sui iductō ad id qd itendit psuadēs angelus
ul hō ¶ Tercio mō dr̄ tēptacō pbacō p difficilia
ad accepcōm expimēti dilcōis ul fidelitatis
et h° mō dr̄ eccl. vi. ¶ Si ē tibi amic9 fidelis
i tēptacōe posside posside illū et si tibi qi aia
tua ¶ Certo mō dr̄ tēptacō pbacō p difficilia
ad accepcōm expimēti qd denitibz dilcōis
et fidelitatis nō ipē tēptator et pbator ac
cipiat s pbat9 et tēptat9 ut se s. et vires su
as cognoscēs plus de deo psumat et sic ac
cipit. i° sap. iii. deus tēptauit illos et iuenit
eos dignos se hoc ē iuenire se fecit p expimē
tū et i° tob. xii qa placuisti deo. nēce fuit
ut tēptaret te h° ē pbatū te tibi ondēret
et i° deut. vi tēptat vos deus ut sciat hoc
ē ut scire vos faciat an diligatis eum
Quīto mō dr̄ tēptacō pbacō p exercitiū q
pn̄ ut accipiat expimētū ptatis sui fac
tatis i ope et sic tēptat man9 vēri sic po
tēs ad tenēdū. securis vtrū potēs adicide
dū et iumētū vtrū potēs ad laborādū luc
xxiii mga boū emi qinqz et eo pbare illa.
et sic eciā tēptat se hō i virtute quāte pcia
us sit cū exercet se ad opa virtutis et sic ac
cipit. dan. i. vbi daniel dixit ad eunuchū
tēpta nos obsecro decē diebz et da nobis le
gumina et sic vidīs fac cū seruis tuis et sic
eciā accip i° ecc. xxxiiii qui nō ē tēptat9
qlia scit h° ē q vicium suaz expienciā
nō accepit qualia pt̄ scire desēpo ¶ Sexto
mō dr̄ tēptacō sctissime actus demonis
obseruacō dya9 et isidiacō et cumulacō q
tota die ocinue istat ad hōis decepcōm
et sic accip. i pet. v° adūsari9 ur dya9 tā
quā leo rugiēs circuit q̄rens quē deuoret
cui resistite fortes i fide. luc. xxii dixit
dn̄s symoni petro symon ecce sathanas ex
petiuit vos ut cribraret sic triticū ego
aut rogaui pte et tu aliqn̄ cōuersus cōfir
ma fr̄es tuos. bū crisosto9 i xxiii omelia

sr̄ io. sic ē militū dya9 imitatur vndiqz vastās
salutē nrām opttet igr̄ vigilare et isopnes
ēē vtiqz et vndiqz pietibz insistē et cohibere
eius vehemēciā. si em̄ puā quādā assūpserit
tēptacōem amplius sibi ipi ostruit de reliquo
i troitū et totā introducit et paulatī suā vir
tūtē. si g° cura aliq̄ nobis ē salutis nr̄e neqz i
pmis ei ocedam9 eū nobis supuēire ut ab īmīs
ea q magna pueniētes pstringam9 etenī ul
tie dōncie ē illā quidē tātū mostrare studiū
ut nrām pdat aīam nos vo gpt nr̄ani ipoīu
salutē resistendi ei nez puā itroducē mēsurā
et h° solo mō q̄rim9 h̄ de tēptacōe ¶ Ad pmū
g° dd̄ qd deus nō tēptat ut ipē expimētū acci
piat s ut tēptatus sue virtutis expimētūs
accipiat et cogsčat q̄ de se psumē valeat.
¶ Dr̄ em̄ ¶ B qd tanto alciori spe qs i deū resur
git quāto plura et forciora p noīe illi9 ptule
rit ¶ Ad a° dd̄ qd ea q̄sunt i nobis voluntaria
nō cognoscit demō anquā fiāt et iō psuasiā
et iclinaciā tēptacōe vtit̄ ad expiendū vtrū
voluntas nr̄a iclinet ad diged̄ri id qd vult et
hoc expssē d° gl° sr̄ i° iob. q absondit decipu
la sup semitā dicēs qd semitas cordis iclina
tō cordis ē sup quā dya9 abscondit decipulā
tēptacōis ut facili9 decipiat ¶ Ad vltimū
iā pz solucō hoc em̄ itelligit̄ de tēptatore q
ē imitator dyaleciī et tēptat circa oīna et
de tali tēptacōe nō loqm̄ hic ¶ Qs sit tēptator qo v.
Ecūdo q̄ qs sit tēptator et vr̄ qd solus dyal
i ad thess. iii. sup i° ne forte tēptauit
nos is qui temptat glo dya9 cui9 offic9 ē
tēptare ¶ Ad h° g° d9 li° iii. sup q̄ema carnis
dr̄ sic qtōp pctaui9 qtōp de die et nocte facim9
et malorz opm pctraui9 iplii ē demoni qui
nūquā nobis dant requiem et semp ipellūt de
lictis augē delicta et cumulū facē pctoz
cū g° oīs tēptacō pulsacō sit ad illicitū sue
ad pctm̄ vr̄ qd nō sit tēptator n̄ demon ¶ Ad
idē faciūt auctās i pcedēti articlo adducte
de ¶ Crisostomo et i pet. v° et luc. xxii i qbus
oībz expssē dr̄ qd sathan sui dya9 ē q temp
tat ¶ Ad h° iob i et iob ii expssē hēt qd dn̄s
liceciā dedit sathā ad tēptandū iob cū g° nō
sit tēptator n̄ cui deus dat liceciā tēptandi
vr̄ qd dya9 solus sit tēptator ¶ Ad h° ag° ui°
accedēs tēptator dixit ei nomē tēptatoris
nō queit ei n̄ cui9 officiū ē tēptare s sic dr̄
glo pma iducta solius dyaboli ē officiū tēp
tare g° solus dya9 ē tēptator ¶ Ad h° aut
ille temptator ē qui liceciā dat tēptandi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aut q̄ excitet actū teptacōis ſʒ nō ē q̄ dat lice
tiā deus ſ. iacobi q°. nemo cū teptat̃ dicat qm̄
a deo teptat̃. deus em̄ ītēptator malorꝫ est
ipe em̄ nemīne teptat. g° relinq̄ ꝓloqū a diui
ſione ꝙ ſolus dya° teptator ſit q̄a ille excitat
actū teptacōis ¶ Sed cōtra ibidē dr̄ vnꝰ q̄ſ
ꝙ teptat̃ a ꝯcupiā ſua abſtract͛ et illatus
cū hr̄ dr̄ ꝙ mūdus caro demōia teptat. g° n̄
vr̄ vnꝰ ſolus ēē teptator ſʒ tres ¶ Aug̃ hoc
q̄ vtrū deus ī ducat aliquā ī teptacōem et vr̄
ꝙ ſic ar͛ vi. et ne nos īducas ī teptacōm q̄
em̄ fruſtra a deo teptaret̃ petet ſi ullus a
deo ī teptacōem induccret ¶ Sʒ cōtra glo ibi
ī teptacōm ī duci ē teptacōe frangi et tep
tatore ſuperari et hoc nō facit deus ſʒ ꝓpria
dya° vel ꝯcupia. g° vr̄ ꝙ deus nō ī ducat
ī teptacōem ¶ Ad hr̄ ī. ad Cor. x. fidelis deus
q̄ nō paciet̃ vos teptari ſup id ꝙ ꝑ̄tis ſed
faciet cū teptacōe ꝓuētū ut poſſitis ſuſti
nē. g° vr̄ ꝙ dei ē adiuuare ꝯtra īductōnem
ī teptacōm. g° nō īducit aliquē ī teptacōem
q° ¶ Ultimus q̄ de hoc ꝙ q̄. ſmaragd diſt. vi. ca°
vlt° dr̄ Origē ſic ꝓuiſo ſane ꝙ ſci repugnā
tes adūſus iſtos ī tētores et vincētes minu
ūt excitū demonū velut quā plurimos eo
rū īterīmāt ne vltra fas ſit illi ſpui q̄ ab
aliquo ſcō caſte et pudice vincēdo victꝰ eſt
iterū aliū hoīez īpugnare hoc em̄ nō vr̄ ēē vin
q̄a deus ꝓuidēs ſua teptacores ordinauit
et ſic ꝓmittit ad exercitiū v̄tutis fidelium ſed
ī nacīs tātꝰ ē ordo ut ī mī° de quo dr̄ ec
ꝙ nā nec indiget nec habūdat ſuperfluus
ī opibus aut dei maior ordo ē. g° ī opibus
ꝓuidencie diuine habundancia ſuperflui ſuperfluū
aut ē facere ꝑ plures ꝙ pt ſi ꝑ vnū. ſʒ ide demō
q̄ victꝰ ē ab vno ad hr̄ pt teptare alios. g°
ſuperfluū ē illū remouē a pugna et aliis lice
tiā dare ī pugnandi. Sed cōtra hoc ī cū vr̄
ēē ꝙ ſʒ modū ame iuſticie eq̄le debet ēē pondꝰ
belli int̃ īpugnātes et īpugnatos ſʒ īpug
ti ꝑ morte ꝯtinue diminuūt̃. ſi g° exerci
demonū nō diminuet̃ ꝑ victoria hoīm ī e
quale ēēt pondus belli int̃ demones et ho
mīes ꝑ victoria. g° q̄ vincunt̃ diminuūtur
¶ Solucio dd̄ ꝙ ad ꝑ° ꝯſitū ꝙ dyaꝰ ipe lo
quēdo ꝓpri cōne ꝓ°a ē ꝙ īuidie ꝓpū ē īpug
nare bonos et dr̄ ſapie ꝑ° īuidia dya° in
trauit mors ī orbē trarū hoc ē ꝓpriū ꝙ ē
mors aīe Dū ſic ſup° erexit ſe cōtra deum
ita ſic dr̄ aug° ī li° de ſcta v̄ginitate. in

vidia que ꝯſecuta ē ſup° īpugnit et tep
tauit hoīem ne a btitudine aſcēderet vn̄
ipe ceciderat Scda rō ē q̄a obſtinatꝰ ē in
malo ſic bonꝰ angelꝰ ꝯfirmatꝰ ē ī bono
vn̄ q° ſmarg diſt. vii. ca° ſup dcm̄ ē dr̄
mgr̄ ſic mali a deo ꝙ maliciā ſūt obſtina
ti ꝙ bonā volūtate hre ſi bene velle nō
valet et ſi bonū ſit ꝙ aliqū volūt volūt
em̄ aliqū ad ſic ꝙ deus vult ſic et vtrꝙ illud
bonū eciā et iuſtū ſic nec tn̄ cū bona volū
tate illud volūt nec bene id volūt ſʒ obſti
nati ꝓpriū ē iraſci ꝯtra om̄e bonū et īpug
nare illud et cū dyaꝰ ſic ſit obſtinatꝰ ſuū
ꝓpriū ē teptare et īpugnare bonos Tercia
rō ē q̄a ꝑ° teptacōis q̄ ſcta ē ad adā et
euā dyaꝰ fuit īuentor et ab illa tepta
cōe poſſibilitas teptandi ī omībꝫ ē exor
ta et cāta vn̄ cū deus ꝓme teptacōis
ī omībꝫ aliis teptacōibꝫ ſic et teptet ut
dr̄ aug° ī xii. ſup ge. dyaꝰ ipe teptator
ē q̄ ꝑ° teptacōis ē īuentor ¶ Ad ꝓmū g°
ꝙ ob° ī ꝯtrm̄ dd̄ ꝙ vnꝰ ſolus ē teptator
ſʒ obiectū et maciam teptacōis aliqū
accipit a ꝯcupiā carnis et ſic ſic ab in
ſtrumēto nō ſic a teptatore dr̄ q̄a q° ꝙ
vnꝰ q̄ſꝙ teptat̃ a ꝯcupiā ſua abſtractꝰ
ab ī ꝯmūbili bono et illectꝰ libidine boni
ꝯmūbilis. aliū accipit maciā et obiectū
teptacōis a ſpectaculis mūdi ſ. ī diuiciis
et honoribꝫ. et aliū accipit a ſeipo ī ſup
et īvidia et ita et ſic dr̄ ꝙ plura ſūt tep
tācia īſtrumētalir̄ et ſit obiecta vnus
tn̄ ē qui hec oīa mouet ſit ꝓmꝰ teptator
vn̄ ē qui hec oīa mouet ſic ꝓmꝰ teptator
ſiue ꝓbet ꝑſo
Qualit̃ aut deus teptet ſiue ꝓbet ꝑſe
dcti articlo ꝯmis determīatū ē ¶ Ad ſc̄d
ꝙ vltimus q̄ vtrū deus īducat aliquā
ī teptacōem dd̄ ꝙ nō ꝓpe nō em̄ ē cā
malicie ſic ꝓbat obiecto nec ē cā ꝙ ās
frangat̃ ut vincat̃ teptacōe ī miſſiōe
malicie ſʒ q̄a aliqū deſerit ꝑ grām et
ꝓmittit frangi teptaciū ꝯfortacōe ma
licie io locū hēt oro. h° ē ut nō deſerat
ꝑ grām nec ꝓmittat ꝯfortari maliciā
uſꝙ ad fraccōem teptati et ſic eciā ītel
ligit̃ dcm̄ apoſto. ꝙ facit cū teptacōne
ꝓuentū q̄a ꝓpm̄ exercitū teptacōis ꝓuētꝰ
et pfectꝰ ē v̄tutis ꝓpe ꝙ eciā ſci facilius
ſuſtinet teptacōem ita ꝙ aliqū petāt
teptari ꝓpe ꝓba me deus et tepta me
ure re. me et cor me ¶ Ad id ꝙ vltimū
q̄ de v̄bo orig dd̄ ꝙ ſatis ꝓbabile eſt
ꝙ ita ſit maxīe ſʒ ꝙ gloſat mgr̄ illud

ibide s. q de illo vicio i quo supatus est
ab aliquo sco pfte no heat ptate aliu
teptadi de ceto i bellis em huanis sic e
q supat9 ab ab aliq° pfte nec illu nec aliu
de familia sua eode bello audet ipete ppt q
e dr i ii° smarag dist. vi. ca° de lucifo aut
q religata sit ptas lucifeni ab eo tepe q°
teptauit xpm i deserto et vict9 e ab eo
¶ Ad racem q adducit i cotru dd q no est
supfluu q ordini iuris et iustie cosonu e
vn lz p affcm malicie possit aliu teptare
de eode vicio i quo supat9 e tn qa hoc no
cgruit iuris et iusticie guden dina no
pmittit **Qo sut modi teptadi et quot qoz**

Dico q qui sunt modi teptandi et qt
dr em glo sup ge. iii. ca° sup id Sed
et serpes sic Tribz modis culpa ppetrat
suggestione. delectacoe. et cosensu. P° per
hoste. so p carne. tcio p spm. hostis ei pua
sugit. caro se delctacoi subicit. tade spus
delctacoi cosencit. suggestione peim cogi
cim9 delcacone vincim. gsensu ligam. s
hac ig glosa tres sut modi teptacois.
¶ Ad hc B. xxii. li° moralium sup id ecce ue
hemot que feci tecu Job xl. sic dr fideli
famulo suo dns cuctas hostis callidi ma
chinacoes isinuat oine q oppmendo rap
oine q isidiado cuculat oine q minado
tret oine q suadendo blandif oine q de
sperando frangit oine q pmittedo decipit
s ggg9 g° sex isti modi sut teptacois ¶ ad
hc i ad cor. x°. sup id teptaco vos no ap
phendat n huana distinguit glo. tepta
com i huana et dyabolica sic dicens. tep
taco huana e ut i uitate ul pssura no
diffidat ho a deo auxi9 huani reqrendo
huani em e i uitate auxi9 huanu quere
et ibide ppt xpm pati huana teptaco est
p qua pficit apud deu et addit qte hua
na teptaco e aliq saepe qua tes se ht in
bono aio et subdit qte huana teptacio e
cu iritat quis i fratre studio corrigedi pxi
ul qua zelana tnqllitas postulat et addit
dyaca vo teptaco e minis amado finam
gpa ul iudende melioribz usq ad peccade
de comunionis ul scismatis ul heresis code
di sacrilegiu pueire Cum hac ig glosa
iiii sut modi huane teptacois et unus
q° dya9 ¶ Ar g° de oibz hys modis et pmo
de pmis q sut i glo sup ge. vr em q illa
diuisio no oem modu teptacois cphedat

qa no e ide modus teptacois xpi et tepta
cois nre et teptacois pmorz pentu nr ei ut
dr glosa aut iiii° sup id ut teptaret a dya°
teptabat extinis tactu ita q a teptacone
nec trahebat i corpe nec i aia eo q i ne nullo
aliq sensit corrupcois pmi aut pntes tra
hebant quide i aia. eua em dubitado a ve
ritate se elongauit et psuasiom serpetis
appinqut dubitaco aut mot9 aie e s i cor
pe no sunt moti qa ad teptacom no moue
tur n corpus corruptu tn quale pmi pntes
no huerut nos aut teptam et ab hoste et
trahim i corpe et i aia ppt pmi pcti corrup
coem cu g° hos modos glosa illa no disting
uat videt diuisio illa i sufficies ee ¶ ad
hc plm vr q dr q sa teptaco sit a carne dr
em aug9 xii. sup ge. ad lit q pm9 motus
teptacois e i sensualite taqua a serpente
scds i feiori pce rois taqua i viro i sfior
aut pe rois no e taco g° hi9 mod9 tepta
cois no e a carne sic dr glosa ¶ ad h plm
vr q dr glo q delctacoe vincim no em vicat
n q vict9 e nec vict9 e n qui mortalit pec
cauit s no ois delctacio q e i carne morle
pctm e no g° e vni gnalit dcu q delctacoe
carnis vincim ¶ Ultius q° de diuisione B et · q°
q° q vocat oppmendo rape. hoc em vr ad
violentia ptine s dya9 nlli pt face violecia
dr em aug9 q debilis e hostis qui no pt vin
ce n volente et loq de dya° g° vr q nllm op
pmendo rapit ¶ Ad hc opssio illa si eet a
eet i corpe aut i aia si i cor ex hoc nichil
rapit qa ex hoc q oppmit aliq i corpe ul
ifficit no rapit pt em aia liber euadere.
¶ Ad hc glo B i d q° a pet v°. aduisari9 vr
dya9 sic dr no e timedus hostis q no pt
etia i porcos n ex dispesacoe cditoris g°
no oppmit n licen a deo accepta et tuc no
ipe oppmit s deus. dr em lex q ille facit
cui9 auctte fit. si aut refr opssio ad aiam
tuc plane plm e q ad oppmat dr em B.
q ptate i aiam no ht n ea ho sibi ex ppia
volutate gcesserit ¶ ad hc q° de h° q dr in
sidiado cuculat. isidie em pout ambu
lantibz i via publica i moribz aut via pub
lica e via madatoz dei et h no ht picula
nec subiacet piculis vr g° q i hac via
no isidiado cuculat ¶ ad h° opposita
vr i se gtine lociud isidiates ei i loco v
no ponit isidias et no cuculat si ergo

insidiat' no' cumulat et si cumulat no' insidi
at' ¶ Ad 3m q' de hoc q' d' o'me q' minando terret q°
hoc e'm v' ee' contra intenco'em demo'is in tempta
do. temptando e'm nitit' sibi attrahe' temptatu' et
allicere in consensu' minis aut et terrorib' aliq's
fugat' et no' attrahit' nec allicit'. iste g' mo
dus no' v' ee' de intenc'oe temptatoris ¶ Ad 4m q° ¶
q' de eo q' d' desperando frangit. Ad h° e'm q'
aliq's desperat no' o'io fract' e' ca' h' ei pt re
surge' ad pn'iam ¶ Ad 5m q' de eo q' d' promit
tendo decipit eius e'm e' p'mitte' cui' e' dare
s' d' glo' m' 4' sup' illud hec o'ia tibi dabo q'
dya' no' h't p'tatem dandi aliq'. g' eius no' e'
p'mitte'. g° nec p'mittendo decipe' ¶ Ad 6m v'
q' no' o'is modi machinaco'is demo'is conti
nent' in istis sex d' e'm aug' su' gen' q' demones se
quosq' spectaculis oculo' obiciunt ciuitates ad
vanitates et libidine' et ita d' gen' 3°. vidit
mulier lignu' q' erat pulcru' oculis aspectu'q'
delectabile et aduescendu' suaue q' aug' d' p'ns
ee' ex hoc q' dya' obiecit se in structu ligni
oculis mulieris ut q' sensus ad delectaco'em lig
ni traheret ¶ Ad 7m G' in dyalogo d' q' dya'
sedit sup' foliu' lactuce ut quanda' monialem
ad libidine' gust' attraheret ¶ Ad 8m aug' in li
de conflictu vicio' et virtutu' multo plures ta
git modos temptaco'is s' numeru' septe' capitaliu'
vicio' et subdit dicens q' hijs modis p'ue vnie
tes in x' dya' inpugnare no' desinit et addit
s' nec hijs content' ad alia conuertit' aug' du' q'
busda' in sompnis sepius vagacionibus ut eos qui
q' ad falsitate' p'trahat du' dormientes an
hora' ul' tempus excitat ut eos qui vigilias
tempus e' sompno conuissio deprimat du' psallentes
atq' orantes sibilis stridorib' latratib' diuisis
et in cogitis vocib' iactis eciam lapidib' ul' ste
torib' p'terreat ut eos quoquo pacto a sp'uali
ope' retrahens inanes efficiat du' q' aliqu' bla
sphemia temptat ut eciam diuina insipidos faciat
¶ Ad 9m aug' in 2° li° sup' gen' ad lit' mathema
tici instinctu demonu' sepius vera p'dicunt dum
ea q' vt' futuri sunt mathematicus p'nunciat. v'
g° q' multo plures sunt modi temptaco'is qua
sex ut d' aug' ¶ Ad 10m suadendi blandiri et p'
mittendo decipe' no' videt' h're dr'am. dya' e'
no' p'mittit n' persuasione' addat ut credat q'
mitteti ¶ Ad 11m q' insidiando cumulare non
v' h're dr'am ad aliq' alio' qui e'm insidiando
cumulat occulte q'rit nocere omn' no' q' pt s'
dya' in omnib' dictis modis q'rit occulte nocere
g° in o'ib' dictis modis insidiando cumulat insidi

ando g° cumulare no' e' sp'alis modus sed
co'is omnibus alijs ¶ Ad 12m q' de tcia diui q°
sione q' e' in glo' 1a ad cor x. et p° de hoc
q' glosa distinguit temptaco'em in huana
et dyabolica' sic e'm queda' temptaco e' a dy
abolo ita queda' e' a mundo q'da' a carne et
sic p3 q' insufficiens e' d'o ¶ Ad 2m si d'
temptaco dyab'ca q' ad silitudine' temptaco'is
e' dya'. tu' nichil e' dcu' temptaco dyab'ca q'a
sic ia' dictu' e' dya' no' e' temptari sed tempta
re ¶ Ad 3m q' d' p' xp'o pati ee' temptaco'm
huana' v' ee' falsu'. p' xp'o pati no' e' tempta
co s' pocius virtutis co'stancie et fortitudis
opus ¶ Ad 4m q' d' in periculis q'rere huanu'
co'siliu' no' e' temptaco s' act' prudencie virtutis
Ad 5m in periculis se co'mitte' discrimini post
posito co'silio huano q' pt h'ri. e' temptare deu'
et hoc e' pctm mortale. g° opposit' eius .s.
q'rere co'siliu' huanu' in periculis e' meritu' et obe
dien' p'cepti. deut° vj. no' temptabis dn'm deu'
tuu' ¶ Ad 6m ij. ad cor. xj. damasci p'posit'
gentis a rethe regis custodiebat ciuitate'
damascenor' ut me co'p'henderet et a fratribus
submissus su' in sporta p' muru' et sic euasi
man' eius. nec hoc reputat' temptaco s' pru
dencia ap'li cu' tn' tunc in periculis q'reret con
siliu' huanu'. vn' glosa ibide' fugiat minister
xp'i sic ipse xp'c in egyptu' fugit. fugiat q'
sp'alit' g' du' p' aliquos firma e' ecc'e salus
¶ Ad 7m ph's in p° topic. si vnu' opposito'u
e' multiplex et reliqu'. s' temptaco huana
et dya'ca e' conuerso diuidunt' temptaco'm q' sunt
opposita tot g' modi debent ee' dya'ce tempta
co'is quot sunt huane et hos no' ponit glo'
g' e' insufficiens ¶ Dicendu' huius q° vltius quid q°
sit temptare deu' si e'm hoc e' ut quida' dicunt
petere miraculu' ut' se fi' tuc multi sco'r' temp
tauint deu' sic ipse petrus qui petiuit susci
tacio'm cognati cesaris. si aut' e' ut quida'
alij dicunt offerre se periculo cu' possit haberi
co'siliu' huanu' de euasione tuc katherina
et Sebastian' temptauint deu' qui se p'iculis
optulerunt et vincenci' qui daciano dixit
insurge g' et toto malignitatis sp'u de
bachare videbis me plus posse q' torqu'
qua' possis ipse qui torques ¶ Vltius q' si q°
aliq's e' p'stitus in temptacoibus ut' q' deus
sco's temptari p'mittit. h° e'm v' ex h° q'
d' ad cor x° q' d' faciet cu' temptacoe p'ventu'
¶ Solucio dd' q' p'a diuisio data e' p'nes
gradus temptaco'is quib' co'sumat' pctm

i nobis qui sut tres ut d^t augl i xii super
ge. sensualitatis et i^fioris ptis rōnis et su
pioris sensualitatis ab hoste. i^fioris ptis
rōnis a carne supioris ptis a spu et qa no
sut n̄ tres gradus pz q^r sufficies ē divisio
¶ Ad pmu^m g^o q^r cōtra ob^m dd q^r teptacō p
mo^{rū} pnti et teptacō xpi reducit^r ad illa
q̄ ē suggestione hostis. sugestio em̄ t^plex
ē. s. extior tm̄ et sic fuit teptacio i xpo
et ptim extior et ptim i^tior qn̄. s. aīa in
clinat^r i verba suggerentis et sic fuit i eua
et ptim extior et cōpletio i^tior qn̄ ad ex
tiore suggestione demonis et inclinat^r aīa
et trahit^r p gcupiam corpus ¶ Ad a^m dd
q^r i^fior porcō rōnis eo q^r ē cīta carnalia et
vicina carni d^r caro qa facile emollescit
et hac rōne caā d^r mlr qa emollita emol
lit supiora taq^ā viriu ¶ Ad a^m dd. q^r ois
delcacio quātū ē de se vincit et ligat vin
clo trahēte ōnis no liget vinclo obligāte
ad morte etnā pp^t q^r d^t phus i vii eth^r q^r
i ōtmes vi passionis extrahit^r a regimine
mētis ita q^r nescit facieda q^radmodu^m fa
optet eu^m sare sic q̄ stat i fumo oclis a
ptis videt quid^e s no videt q^radmodu^m oz
eu^m vide ¶ Ad id q^r vltius q^r de divisione
B^r dd q^r illa dat^r p modu^m machinacōis dy
aboli. illi em̄ sut ut i psp^is ut i adūsis in
adūsis dupl^r. s. r^o pntis adūsitatis ut r^o
fute. si r^o fute. tuc ē ille modus qui dicit^r
minādo t^rret et hoc fit qn̄ alicui incutit
timore defcus corpis ut tēpaliu^m ut ne pos
sit pseūare et sic retrahit a pposito seru
endi deo. sz si ē r^o pntis adūsitatis. tuc
no pt ee n̄ demina t^stica mali i minētis
et hoc ē ut malu^m culpe ut malu^m pene et
si malu^m culpe tuc despando frangit Si
ē malu^m pene tuc opprimedo capit et dico
nimiā tristiciā r^o psentis mali culpe ut
pene qa modāta tristicia no ē teptacō s
potius vtus pmentis n̄ ad cor. vi. secli
tristicia morte opat^r tristicia aut q̄ s dm
ē pniteciam i salute stabile opat^r ¶ Si at
teptat p pspa tuc teptat s cōlusione ad co
mubile bonu^m et hec gūsio dupl^r cōsidat^r
s. ut gnalit^r ad qdcuq^z bonu^m gmubile ut
spalit^r ad hoc bonu^m ut illud. si gnalit^r tuc
isidiando cumulat et tuc isidiari n^t ad
ē n̄ obseruare omem modu^m ut iclinet
ad illectōm boni gmubilis et p hoc ab
strahat a desiderio boni i gmubilis. Si at
ē spalit^r ad hoc bonu^m ut i^d tuc aut ē r^o pntis
boni aut r^o futi. si r^o pntis tuc suadendo bla
dit^r et tuc suade n^t aliud ē n̄ rōnes assigre
ex pte ntitatis huane q̄re hoc bonu^m appeten
du^m sit ut sub obtentu ntitatis ingerat vo
luptates. si vo ē r^o fut^r tuc pmittendo decip^t
ut sub spe pmissionis alliq^s illicitu^m gmitta^t
sic ē illud^t a^t iiii^o hec oia tibi dabo si cades
adoraūis me Sic g^o actipi^{ēt} pūt modi quos
ponit B^r ¶ Ricuida aut sic distinguunt q^r tep
tacō dya^l ut ē s vires apphensiuas q̄ p exte
sione fuit practice ut ē s vires motiuas
Si ē s apphesiuas. aut ē ex pte fantasie s
q^r accipit a sensu mltitudine sensibiliū et tuc
dicit^r q^r isidiado cumulat ut p aliq^s sensibile
decipiat. si aut ē ex pte fantasie s q^r mouet
gcupiscabile tuc dicit^r q^r suadendo blanditur
ut gcupiscabile illiciat. Si aut ē ex pte mo
tiuaru^m tn̄. tuc aut ē s actu^m irascibilis. aut
s actu^m gcupiscabilis. si p^o mo tuc ē aut cōt
actu^m fortitudis aut gtra actu^m spei. ille
em̄ due vtutes sut i irascibili si ē cōtra ac
tu^m fortitudis tuc dicit^r q^r opprimedo capit
Si ē cōtra actu^m spei hoc dicit^r ee duplicit^r
si ē g^a actu^m spei ē s q^r spes ē futi boni expe
tacō tuc dicit^r q^r pmittedo decipit. si ē gtra
actu^m spei s q^r ē spes venie de pctato malo
tuc dicit^r q^r despando frangit Isti dicut q^r
gtra actu^m rōnis nlla machinacō ē qa sic
sup dictu^m ē dya^l supra rōnem i mediate n̄
pt et si q^t pt pt mediante fantasia Isti 4
dicut q^r lz machinari possit gtra actu^m forti
tudinis. tn̄ no pt machinari gtra actu^m iu
sticie qa i rōne ē. et eade rōne no pt machina
ri gtra actu^m prudetie qa illa etiā simplr
i rōne ē. Dicut etiā q^r si machinat^r gtra
actu^m tempantie q̄ ē i gcupiscabili hoc no ē
n̄ s q^r gcupiscabilis ordinata ē ad bonu^m ut
mit et hoc ex sexpo suspectu^m ē. Vn̄ si machi
nat^r gtra hoc tuc suadedo blandit^r Dicut q^z
q^r licet machiet^r gtra actu^m spei tn̄ no machi
nat^r cōtra actu^m caritatis qa caritas i vo
luntate rōnabili ē. sup qua ut sup dictu^m est
demo no pt Dicut ad h^r q^r fides i rōne et in
tellcu^m ē. et si dya^l machinat^r gtra illa. non
pt hoc face i mediate s p fantasia fantasti
cis rōnibus et sic machinacō eius reducit^r
ad illa q̄ ē isidiado cumulat Sic g^o dicut
sufficiete ee divisione B^r ¶ Ad pmu^m g^o q^r co
tra ob^m dd q^r oppssio illa no sonat i coactoe
volutatis omīmoda s occōnale q^r fit qn̄ mlt
ta mala i geminat^r alic^t ut ex mltis amittat
vtute masuetudis et tranqllitatis sic factu^m

fiunt in beato iob in quo uno nuncio referente mala alius superuenit peyora nuncians ¶ Quod ad dubium quod op
pressio ordinatur ad voluntatem et racionem et sic dom
est occasionaliter et non coactiue si enim coactiua esset
non esset temptacio siue machinacio sed violencia ¶ Quod
ad dubium quod temptacio dyaboli non potest esse in aliquem nisi ex licencia
conditoris sic dicit glosa super pret. v. tamen quia dyabolus temptando
non temptat in auctu obediencie creatoris sed potius in
sui malicie proprie execucione. quare hec oppressio et raptus
dicuntur esse dyaboli et non dei datis licencia ¶ Quod ad dubium
explicat in via mandatorum quod licet non sit periculum ex pa
via tamen ex scandalis que sunt iuxta viam et insidijs
multa pericula sunt. sic dicit in psalmo Iuxta iter scandala
posuerunt michi et in illis cumulat insidiando est etiam
via ut dicit Ber. sic dicit iob. xviij qui abscondit deci
pula super semitam quod via declinacionis cordis ad
desiderabilia siue delectabilia in qua via sepe homo cadit
in periculum sicut dicit prouerbiorum xiiij est via que videtur homini
recta et nouissima eius deducit ducit ad interitum
et in hac via sepe dyabolus insidiando cumulat.
obnubilando racionem ne possit discernere verum et illi
ciendo voluntatem ad libidinosum et sic abducat
a via recta mandatorum ¶ Quod ad dubium quod cumulare
dicit quod per multa et non per unum insidiatur ad similitudinem
eorum quia in via per multos et in multos ponit in
sidias ut si unum periculum viator euadat incidat
in alterum ¶ Quod ad dubium quod hoc procedit si per minas
effugaret a se sed hoc non intendit dyabolus si per mi
nas intendit effugare a deo ut sibi appropinquet
¶ Quod ad dubium quod fractio desperacionis non sonat in om
moda impossibilitatem redeundi ad salutem sed sonat
in corrupcionem ordinis ad hoc quod omnia peccata remit
tuntur omnia enim peccata remittuntur per misericordiam dei ad
quod bono ordine ordinatur penitentes per spem. despe
rans autem in recto ordine frangens est corruptus per despera
cionem ut patet in verbis caym. genesis iiij. maior est iniqui
tas mea quam ut merear veniam ¶ Quod ad dubium
quod dyabolus non habet dare sed fallaci promissione promittit
nec tamen est ideo dicitur quod promittendo decepit. sic genesis iij.
promisit eue quod futura esset sicut deus sciens sed
decepit eam ¶ Quod ad dubium quod multe sunt particulares mo
di machinacionis sed in omnes reducuntur ad sex sicut
patet ex assignacione duplici diuisionis que in prius
positus solucionis dicta est. sunt enim demones in misceant se
saporibus ciborum siue sanguini humano seu alijs ex
terioribus uel interioribus totum reducitur ad illam mach
inacionem que dicitur suadendo. in omnibus enim illis illici
ta quisione ad bonum commutabile intendit per
suadere per idem patet solucio ad dictum Ber. quia periculum lat
ture suadendo blandiebatur mulieri ¶ Quod ad dubium
quod vicia capitalia et filie eorum etc. que ponit Gregorius
Job xxxj in glosa licet multa sint particularia
tamen duplici mouent obiecta scilicet apparentis boni

et apparentis mali ut ira est contra appa
rens malum et similiter accidia et similiter inuidia gu
la vero et luxuria et auaricia in apparens bonum
et ideo temptacio ire et accidie et inuidie redu
cuntur ad illam machinacionem que est minando
terret ira enim insurgit contra apparens ex
animacionem seu irritacionem. accidia vero dif
ficultatem cultus dei et seruicij minatur in corde
inuidia vero minatur in preeminencia excellencie et
prosperitatis proprie ex bono proximi quiete unde
omnia ista minando terrent = alia vero peccata capi
talia que sunt per conclusionem ad bonum ut nunc
seu apparens omnia comprehenduntur sub illa machina
cione que est suadendo blanditur ¶ Quod ad dubium quod in
sompnis vana pendere et ante tempus excitare
ad eam machinacionem reducitur que est promittendo
decipere bonis enim quibusdam presentibus promittit
futura maiora lactibus vero ut ictibus in cantare
psallentes reducitur ad id quod est comminando terrere
blasphemia autem prouenit ex infidelitate et ideo
sic obnubilat cumulando per insidias fidem ut
protrahat ad infidelitatem sic etiam insidiando cu
mulat protrahat ad blasphemias quod autem mathe
matici vana dicunt ut aliquem decipiat et quod in
sompnis vana reuelantur ut postea falsitas in
gerat ad illam reducitur que est promittendo decipere
¶ Quod ad quod quere de tercia diuisione dubium quod humana
temptacio dicitur ubi consistit in mentis sine quibus non est in
firmitas humana. dyabolica autem presumpcio et huma
na temptacio et angelica probacio et dicitur presumpcio
dyabolus quam suadet dyabolus uel infirmitas humana
et hec est ad imitacionem dyaboli. pertinacia defensio
nis. angelica vero probacio ut dicit glosa est in nullo er
rare. sed ei pio et casto amore semper inherere ut
dicit augustinus infirmitatis vero humane est temptari
et hec temptacio que cadit in humana infirmitate
aut est per bonis alienis aut per bonis alijs. si per bo
nis alienis tunc est impiculis quod per bonis alienis certe
di sustinemus et tunc est duobus modis. hoc enim in
pericio aut habet possibilitatem euadendi periculum
aut non. si est cum possibilitate euadendi periculum
tunc est illa quam dicit glosa quod in necessitate uel pres
sura non diffidat homo de deo auxilium huma
num querendo ¶ Si autem est cum impossibilitate eua
dendi periculum tunc est illa quam dat glosa dicit
pati per christo humana temptacio est et ideo dicit
glosa quod iste due temptaciones sunt per quas proficitur
est apud deum nec dicuntur temptaciones nisi quia sunt
in erogaciones infirmitatis humane virtutis constanti
e deo adhereat ¶ Si autem temptacio est per bonis
alijs ad infirmitatem tamen humanam pertinentibus
tunc multiplicatur sed tres vices que referuntur
ad opus huius vite et illa quidem que est aliter

sape quã ces se hẽt cũ bono aĩo ñ usq ad sin
gularitatẽ sensus cõdendi sasmatis ul hesis
supta ẽ penes opus cõmis illa võ q̃ amare
eũ ea sine quibz vita ista nõ ducit supta est
penes opus cõcupiscibilis. illa võ cũ quis
irascit ĩ fr̃em studio correctõis plus tñ quã
tñquillitas xpiana postulat. supta ẽ penes
opus irascibilis et sic patet quõ ẽmatur
et q̃ sufficiẽs diuisio hũane tẽptatõis. pz
ẽ solutõ ad obiecta. hũana em̃ tẽptacõ nõ
diuidit̃ cõtra dyabolicã tẽptacõm s̃ cõtra dya
bolicã psũptõm et iõ nõ oz q̃ si vna ẽ mĩl
tiplex q̃ et alia licet em̃ queda tẽptacõ sit
a carne q̃da a mũdo sp̃ tñ ẽ ĩ hijs q̃ ptinet
ad p̃ntem vitã ¶ Ad aᵈ ddᵐ q̃ nõ dr̃ dyaᶜᵃ
tẽptacõ q̃ sit ad silitudinẽ tẽptacõis dyaᶜ
s̃ dr̃ dyaᶜᵃ psũptõ q̃ret rõem q̃ dca ẽ ¶ Ad aᵈ
ddᵐ q̃ p̃ vᵒ pati nõ dr̃ tẽptacõ ñ ptanto quia
ẽ interrogacõ ĩfirmitatis hũane ytẽũ cõstanter
deo adhẽat ut ia dcm ẽ ¶ Ad aᵈ ddᵐ q̃ cõtre
cõsiliũ hũanũ prudẽtie virtutis ẽ tñ rõne
eius q̃ dẽ ĩ piculis ĩtrogacõ ĩfirmitatis hũa
ne ẽ et ex hoc accipit nomẽ tẽptacõis ¶ Ad
aᵈ ddᵐ q̃ ĩ piculis ubi grex q̃ᵉ et nõ pastor
nõ pt̃ hõ cõfugẽ ad auxiliũ hũanũ et eua
dẽ s̃ tũc hẽt locũ q̃ dr̃ io. x. pastor bonus
aĩam suã ponat p̃ oĩbz suis s̃ ubi q̃rit̃
pastor et nõ grex pᵉ et debet cõfugẽ ad
auxiliũ hũanũ et euadẽ q̃a tũc grex a
liunde hẽt cõfortacõm et sic effugit paulus
¶ P̃ hoc patet solucõ ad sequẽs q̃re ẽ est
sensus glose q̃ inducit̃ ibidẽ ¶ Ad vltimũ
q̃ de philoᵒ obᵐ pz solucõ p̃ ãn dca q̃a nõ
oz q̃ mĩltiplex sit psũpcõ dyaᶜᵃ cũ non
opponat̃ hũane tẽptacõi q̃ mĩltiplex ẽ. ¶
¶ Ad iã q̃ vltius q̃ᵒ q̃ sit tẽptare deũ ddᵐ q̃ s̃
glosã deutᵒ vi. deũ tẽptat qui hñs q̃ faci
at sine rõne cõmittit se et fidẽ piculo volẽs
expiri vtrũ possit liberari a deo et iõ tẽp
tacio dei supponit tria. s̃. postulacõm mi
raculi sine rõne vtilitatis et q̃ cõmittat
se ul fidẽ piculo. tanquã p̃ hoc velit ex
periri vtrũ deo sit credendũ vñ ĩ p̃fecta
fides ĩ corde tẽptantis deũ. et hoc expsse
dr̃ glõ sup illũ vsũ v tẽmptauint me patres
vr̃i dr̃ em̃ q̃ dolose miracũm postulauint
ĩ corde nõ credentes hoc em̃ patet ex ipa
serie hystorie Exo xvij v dubitãtes vtrũ
deus posset dare panẽ ĩ deserto et pateret
mẽsa cõplo suo remiserũt notã ĩ p̃fc̃e fidei
dicẽtes ẽ ne deus ĩ nobis. ¶ Ad iã q̃ vl

terius q̃ᵉ de p̃fectu tẽptacõis ddᵐ q̃ licet ad
mlta valeant temptacões tñ beda assigt
mʳᵉ ad q̃ specialit̃ valet. s̃. ad delicti emũ
dacõm et huiᵒ exᵐ dr̃ ẽẽ maria sororẽ mo
ysi ĩ c̃ mũ. xij. et ad uĩtutis pbacõm et huiᵒ
exᵐ dr̃ ẽẽ ĩ iob et tobia et ad hũilitate
et expimentũ p̃pe fragilitatis et vũtis
et huiᵒ exᵐ dr̃ ẽẽ ĩ paulo ij. ad cor. xij. et
ad gliam dei manifestadã et huiᵒ exᵐ
dr̃ ẽẽ ĩ ceco nato io. ix. glõ tñ sup ayᶜ
iijᵒ. sic de oĩbz q̃ ĩ mũdo sũt ut armis
vtit̃ dyaᵒ cõtra nos ita nichil ẽ ĩ mũdo
sic dr̃ ĩ io iij. ñ cõcupiã carnis et cõcupia
oculorũ et supᵃ vite in hijs em̃ tribz oĩa gñe
ra tẽptacõnũ cõphendũt. sed scẽdũ q̃ glõ
illa nõ distinguit spãles modos tẽptacõis
s̃ gñia tẽptacõnũ distinguit penes gñalia
obiecta et gñales fines pctõr oĩe em̃ pc̃ᵐ
hoĩs fit aut p̃pt cõcupiam carnis. aut p̃pt
supbiã vite. aut p̃pt cõcupiam oculorũ
Vtrũ demones intrẽt corpa hoĩm
Vlt̃a hoc q̃ᵉ vtrũ demones intrẽt ĩ corpa
hoĩm et obsideat eos in corpe et aĩa hoc
em̃ ẽ quo augᵒ ¶ Q̃z em̃ demones intrẽt corp
hoĩm p̃bat̃ sic in ẽvᵒ luc. iiij. et ayᶜ pmo
p̃cepit dñs ut exiret a corpibus hoĩm ob
sessis q̃ᵒ ĩ corpibz hoĩm fuint ¶ Ad hᶜ ibi
de necitate ẽ virtus opans ubi ẽ opacio
et võ ẽ vtus ibi ẽ suba q̃ ẽ subiectũ vtu
tis. q̃ᵒ apᵒ ad vltimũ ubi ẽ opacõ ibi ẽ sba
dyaᵒ sed opacõ intus sentit̃ ĩ corᵉ q̃ᵒ et subã
demonis est intus ĩ corpe ¶ Ad hᶜ io xiij
post buccellã introiuit ĩ eũ sathanas. q̃ᵒ
sathanas fuit ĩ corpe iude et eadẽ rõne
ĩ corpibus aliorũ ¶ Ad hᶜ act. iiijᵒ. dixit
petrus ananie. cur tẽptauit sathanas
cor tuũ. q̃ᵒ sathanas cor ananie mouit ad
tẽptacõem sed p̃bat acᵗ. vij. p̃hisᶜ. q̃ inter
mouens et motũ nõ ẽ mediũ q̃ᵒ sathanas
ĩmediate fuit ĩ corde ananie. ¶ Ad hᶜ p̃hs
ĩ xvij. de aĩalibz si nõ tangit nõ agit et si
nõ agit nõ seq̃ altacio sed ĩ obsessis corpi
bus sentit̃ altacõ et ĩ sanguine et ĩ sensu
et fantasia et hũoribus. q̃ᵒ demõ intus a
git ad altacõm illã. q̃ᵒ intus tangit. sed
nõ tangit se ñ q̃ p̃ subam sũt sic. q̃ᵒ demon
p̃ subam ẽ ĩ obsessis corpibz ¶ Cont̃ q̃dᵒ in
glõ sr̃ iᵈ ayᶜ xxiij. multa et demonia ĩ gssa
sunt ĩ eũ demones p̃ energiã opacõm non
credimᵒ subalit̃ illabi cordi sed applicari
et oppssione vniri s̃ q̃ applicat̃ alicui nõ

e intra ipm et qd opprimit aliqd supra ipm est
et no intra ipm g° demones cu applicatr et
opprimut no sut intra sed extra p subam ¶
Ad hc Beda sathanas cor anamie impenit
no intrado p subam sed malicie sue vires
īfendo g° vr q demones per subam no itret
ī corpa homi sed per affcm malicie ¶ Ad ho
vr ccordare sacramētis ectie que exorcistas
ordinat int minores ordines qui ptatem
heant īponendi man⁹ sup eugumios sive
baptizatos si cathecuminos eugumin aute
dnr abeu q in et erge qe labor gi intus
laborates malicia demonis no g p subam
dnr ee intus s per effcm malicie ¶ Ad hc
epc cu ordinat exorcistas sic dt dne sce
pr omps sempitne deus bndice dignare
hos famulos tuos ī officiu exorcistatu
ut p iposicom manuu et oris officiu pta
te heant spus īmudos coherceudi et non
dt spus īmudos p subam eiacdi videt g° p
effcm malicie intus et no per subam ¶
Ad hc si phus de ista ma credendu e avicena
ī ii canone v loqr de medicina furiosorum v ma
licia melancolie vocat demone q no posset
ee rōnabile n qa demo p subam no e intus
sed p turbacoem melancolie et malicia ¶ Tholo
cu exo et ad dicim⁹ q demones p subam sunt
ī corpibus obsessis Dr em aug⁹ q ī miscet
se sang ad monedu ad occupiam agr aut vm
agr v luc viii dr expsse cu dns qret quale
nome e tibi rndit demo legio m n e et subiu
git evagelista cam dt quitauat em multa de
monia ī eu ut dicuntr intrasse ī eu n per subā
fuissent ī ipo Sile ar xii luc xi expsse dt
dns cu ī mudus spus exierit ab hoie et no dt
cu malicia ī mudi spus exierit ab hoie et ibi
de infra spe ī mudus spus dt revertar ī domu me
a vn exivi et no dt malicia mea ī ferā illi cu
ea subtraxi et io pa ps rōnu istius qonis vr
m ee occedenda rōnes em ille omes ccludut q
demones p subam sunt in corpibus obsessoru
¶ Ad dcm p° q adducit in qriu dr q p° vo
cat cor aiam si spm hois ī illu em nihil
sbalir illabitr n deus ut dt Beda sic z cor dr
ī ps q finxit sigillatim corda eorum sigillati
em deus creat aias sed no cor q e pticula cor
pis ī qua s philom sedes aie e vocat aute
eugia opacoem iriore labore sensuu ul hno
ru et virtutu aialiu et sensibiliu sic ymagi
nacois et fantasie quas turbat demon ad sub
usione regiminis rōnis et ad ī ordinatos clamo
res et agitacoes corpis obsessoru et vocat
applicacom silitudine opacois demonis cu
opacoibus n q sic natura per sensibilia tur
bata movet fantasiā ita demo p eade sen
sibilia turbata movet eā ad maliciā per
estimacom mali q putat eu sensibilibus
esse acceptu. estimacio em e de hijs q cu sen
su accipiutr et sic na p spus ab humoribus
resolutos formas ymaginabiles et rōna
les et intellectuales mittit ad virtutes aia
les sive sensibilis aie su rōnalis q in anteriori
cella capitis ul media ul extrema opantr
ita demon turbando eosde humores et p con
sequēs turbando spus q sut ut dt avicena
vehicula forcu aialiu mittit fors turba
tas ad easdem cellulas ex qbus estimacio
nes ī ordinate et qcepcoes et memorie oriu
tur p qs vlcius causantr terrores et ī ordina
ti motus demoniacorum ita ut aliqn demo
vidat dissepe cas sic dr mr ix° clamans
et multu discerpens eu exivit ab eo oppssio
vo vocatr potencia demonis sup vires natales
et q ita sit p glosā pbatr ī pet v sup id
circuit qres que devoret q sic dt tanqua
hostis obsides muros clausos explorat
an sit aliqua ps murorum min⁹ stabilis cu
ius aditu admteriora penetret offt oculis
fors illicitas ut visu destruat castitate
aures p canora tēptat ut molliat rami
vigore lingua quitio pvocat manu ī iu
riis lacessētibz accedere instigat honores
terrenos pmittit ut celestes admat et cu
lateē no pt falle. aptos addit terrores in
pace sub dolus et in persecucōne violent
eode mo rndendu e ad id q obr de Beda qa
etiā cor vocat aiam et no pte corpis que
sedes e aie. aiam em no intrat sed effcu
malicie vexat applicado se sibi et opprime
do ea ut dcm e ¶ Ad ad dr q eci hoc inte
dit ut s p subam evacuatr de corporibus ex
orcismis ecce et effctus malicie remoueatr
ab aiabus quo intus faciut labore aias
s virtutes aiales ¶ Ad ad dr q vnu dr in
verbis epi et aliud ītelligitr qi s supposita
coherceri em no pnt n eiciantr ¶ Ad vltim
dr q ī veritate avicen eo q sarracenus recepi
ut legē moysi et credut esse demones ma
liciam melancolie vocat demone eo quod
demon per maliciam melancolie maiore
turbat regimē rōnis eo mō quo dcm est

Tractat⁹ de miraculis et mirabilibus